

สิทธิของผู้เสียหาย

นำเสนอเมื่อ : 10 ก.ค. 2552

ผู้เสียหายในคดีอาญามีสิทธิในการเรียกร้องค่าสินทดแทนผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยผู้เสียหายจะได้อำนาจที่จะดำเนินการให้ถูกต้องและได้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่ตนเป็นผู้เสียหาย โดยสรุป ดังนี้

มาตรา ๔๔/๑ ได้บัญญัติไว้ว่า “ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทน เพราะเหตุที่ได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือได้รับความเสื่อมเสียต่อเสรีภาพในร่างกาย ชื่อเสียงหรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สิน อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญา ขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ตนก็ได้

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหายต้องยื่นคำร้องก่อนเริ่มสืบพยานในกรณีที่ไม่มี การสืบพยานให้ยื่นคำร้องก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดี และให้ถือว่าคำร้องดังกล่าวเป็นคำฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและผู้เสียหายอยู่ในฐานะโจทก์ในคดี ส่วนแพ่งนั้น ทั้งนี้คำร้องดังกล่าวต้องแสดงรายละเอียดตามสมควรเกี่ยวกับความเสียหายและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ เรียกร้อง หากศาลเห็นว่าคำร้องนั้นยังขาดสาระสำคัญบางเรื่องศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้ร้องแก้ไขคำร้องให้ชัดเจนได้

คำร้องตามวรรคหนึ่ง จะมีคำขอประการอื่นที่มีใช้คำขอบังคับให้จำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทน อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยในคดีอาญามีได้ และต้องไม่ขัดหรือแย้งกับคำฟ้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ และในกรณีที่พนักงานอัยการได้ดำเนินการตามความในมาตรา ๔๓ แล้วผู้เสียหายจะยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งเพื่อเรียกทรัพย์สินหรือราคาทรัพย์สินอีกไม่ได้”

หลักเกณฑ์ในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน

๑. คดีที่ยื่นคำร้อง
ต้องเป็นคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ หมายถึง คดีที่ผู้เสียหายแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน ทำการสอบสวน เสนอสำนวนให้พนักงานอัยการพิจารณาฟ้องต่อศาล
๒. ศาลที่ยื่นคำร้อง
หมายถึง ศาลที่พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีอาญานั้น
๓. ผู้มีสิทธิยื่นคำร้อง
ผู้ร้องต้องเป็นผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๔) หรือผู้มีอำนาจทำการแทนผู้เสียหาย ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔, ๕ และ ๖ และเป็นผู้มีสิทธิที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมายด้วย
๔. ประเภทของความเสียหาย
เป็นความเสียหายเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือได้รับความเสื่อมต่อเสรีภาพในร่างกาย ชื่อเสียงหรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย
๕. ค่าสินไหมทดแทน
ได้แก่ ค่าปลงศพ ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายอื่น ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ ค่าขาดไร้อุปการะตามกฎหมาย ค่าเสียความสามารถประกอบการงาน ฯลฯ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วยละเมิด
๖. แบบคำร้องและรายละเอียดในคำร้อง
คำร้องดังกล่าวต้องแสดงรายละเอียดตามสมควร เกี่ยวกับความเสียหายจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เรียกร้อง พร้อมเอกสารหลักฐานแนบท้ายคำร้องด้วย เช่น ใบเสร็จรับเงิน, บัญชีค่าใช้จ่าย, ค่าปลงศพ, ค่ารักษาพยาบาล ฯลฯ
๗. ระยะเวลาที่ยื่นคำร้อง
ผู้ร้องต้องยื่นคำร้องต่อศาลก่อนเริ่มสืบพยานหรือในกรณีที่ไม่มี การสืบพยาน ให้ยื่นก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดี
๘. ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย
การยื่นคำร้องได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียม แต่ถ้ายื่นฟ้องสูงเกินสมควร หรือดำเนินคดีโดยไม่สุจริต ศาลอาจมีคำสั่งให้ต้องเสียค่าธรรมเนียมก็ได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๕๓
๙. ลักษณะต้องห้ามของคำร้อง

-
คำร้องจะมีคำขอประการอื่นที่มีใช้คำขอบังคับให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยในคดีอาญามีได้

-
คำร้องต้องไม่ขัดหรือแย้งกับคำฟ้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์
- ในกรณีที่พนักงานอัยการได้ดำเนินการตามความในมาตรา ๔๓ แล้ว
ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องเพื่อเรียกทรัพย์สินหรือราคาทรัพย์สินอีกไม่ได้

๑๐. การบังคับคดี

เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ร้องแล้วผู้ร้องจะมีฐานะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา จึงอาจบังคับคดีได้ตามกฎหมายโดยติดต่อกับพนักงานบังคับคดีต่อไป ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายตามระเบียบ